

כינוס נאט"ו ברומניה: פסגה בסימן פוטין

אורח הכבוד של פסגת נאט"ו שנפתחת היום הוא לא אחר מאשר נשיא רוסיה היוצא, המתנגד לצירופן של גאורגיה ואוקראינה לברית הצבאית. מדוע מסתייגות גם גרמניה וצרפת? ממה נובעת להיטותן של גאורגיה ואוקראינה להצטרף? מומחה מסביר
דנה צימרמן

הבוקר (ד') תיפתח בבוקרשט בירת רומניה פסגת המדינות החברות בברית הצפון-אטלנטית, **נאט"ו**. מנהיגי 26 המדינות החברות בברית הצבאית יתכנסו כדי לדון בנושאים הבערים שעל הפרק: ראשית, הלחימה בטליבאן באפגניסטן, ושנית, החלטה אם לתת "אור ירוק" לאוקראינה וגאורגיה לעלות על מסלול הצטרפות לברית - על אפה ועל חרונה של מוסקבה.

למרבה האירוניה, "אורח הכבוד" של הפסגה אינו אלא נשיא רוסיה היוצא, ולדימיר פוטין. "זה בהחלט פרדוקסלי שפוטין הוזמן לפסגה", סבור ד"ר עמנואל נבון מהתוכנית לדיפלומטיה על שם אבא אבן באוניברסיטת תל-אביב. "רוסיה מתנגדת בבירור לצירופן של שתי המדינות האלה, ואם יחלט לכלול אותן בברית, הרי שהצעד יכעיס אותו מאוד. מצד שני, פוטין נואת לאפשר לנאט"ו לעבור דרך השטח האווירי של רוסיה כדי להגיע לאפגניסטן, לכן מגיע לו להיות בפסגה. אבל ברור שיש כאן התנגשות בין אינטרסים, והעובדה שהוא מוזמן לפסגה לא מעידה על כך שהושגה כאן הסכמה".

פוטין. לא ישתתף בדיונים צילום: רויטרס

לחצו כאן להגדיל הטקסט

המצב הכלכלי איפשר לו להפגין שרירים דיפלומטיים. פוטין (צילום ארכיון: AP)

פוטין לא ישתתף בדיונים אלא יצטרף לחברות הברית ביום האחרון לדיון על יחסי רוסיה-נאט"ו. הכינוס בבוקרשט יהיה הפעם האחרונה שפוטין משתתף בפורום בינלאומי רם דרג לפני שיפנה את כסאו לנשיא רוסיה הנבחר, דמיטרי מדבדב. נבון מעריך כי שאיפתן של מדינות מערב אירופה לפתוח ברגל ימין את מערכת היחסים עם הנשיא החדש עשויה לחרוץ את גורל שאלת הצטרפותן של שתי המדינות הסובייטיות-לשעבר לברית הצבאית.

"יש מחלוקת בין המדינות המובילות בברית - מצד אחד ארצות הברית ובריטניה, ומצד שני גרמניה וצרפת - כיצד עליהן להתייחס לנשיא החדש, האם לנקוט קו תקיף יותר או דווקא קו פייסני, ולבדוק את כוונותיו", מסביר נבון.

סרקוזי תומך, שר החוץ מתנגד

נשיא ארה"ב היוצא ג'ורג' בוש **תומך נלהב** בהרחבת הברית לאוקראינה וגאורגיה - אך צרפת וגרמניה מתנגדות, בעיקר משום שאינן רוצות להכניס את רוסיה, שנשיאה לא חסך בשנה האחרונה באיומים נגד הברית הצבאית אם תממש את תוכניתה להתרחב מזרחה. "הצרפתים והגרמנים רוצים לחכות ולראות מה יהיה עם הנשיא הרוסי החדש - ולא להרגיז אותו", הוא מוסיף.

סיבה נוספת להתנגדותן של צרפת וגרמניה היא העובדה שגם באוקראינה ובגאורגיה ישנם מכשולים המעכבים את ההצטרפות. באוקראינה אין קונצנזוס בנוגע לשאלה זו – כאשר תושבי האזורים המערביים תומכים בהצטרפות, בעוד שתושבי הדרום והמזרח דוברי הרוסית מתנגדים לו נחרצות. ואילו בגאורגיה, העימות המתמשך במחוזות הבדלניים אבחזיה ודרום אוסטיה המקורבים לרוסיה,

מערער את סיכוייה. יש גם חשש שאם גאורגיה תצטרף, יפנו המחוזות הבדלניים אל רוסיה [בדרישה](#) שזו "תציל אותם" מציפורניה של נאט"ו, צעד שיאלץ את מוסקבה "בלית ברירה" [להכיר בעצמאותם](#) של המחוזות הבדלניים, הכרה שעלולה להסלים מאוד את המתרחשות בינה לבין טביליסי.

פוטין וסרקוזי ביוני שעבר. לא צריך להסתכסך עם שר החוץ (צילום: AFP)

לדברי נבון, נשיא צרפת ניקולא סרקוזי דווקא תומך בהרחבת נאט"ו - אך משרד החוץ הצרפתי מתנגד. "יש כאן מחלוקת בין משרד חוץ שנוקט עמדה פייסנית יותר כלפי רוסיה לבין נשיא המחזיק בעמדות פרו אמריקניות. בעקרון, המילה האחרונה היא של סרקוזי, אבל הוא עשוי להתגמש משיקולים פוליטיים, לאור העובדה שמעמדו הפוליטי התערער לאחרונה בעקבות מפלטה של מפלגתו בבחירות המוניציפליות וסקרי דעת הקהל שמראים כי התמיכה בו התמעטה. זה לא הזמן להסתכסך עם שר החוץ שלו ברנאר קושנר, שמבטא עמדה מקובלת בצרפת", נימק נבון. אתמול הבהיר ראש ממשלת צרפת פרנסואה פיין כי ממשלת צרפת מתנגדת למהלך.

רוסיה כבר לא בולעת צפרדעים

הסיבה להתנגדותה של רוסיה להצטרפותן של גאורגיה ואוקראינה אינה חדשה או מפתיעה. מאז קריסתה של [ברית המועצות](#) ב-1991, נאלץ הקרמלין לעמוד מן הצד ולצפות בתסכול בהתרחבותה של הברית הצפון-אטלנטית מזרחה לעבר גבולותיה של רוסיה. ב-1999 הצטרפה פולין לברית, ולפני ארבע שנים, היו אלה הרפובליקות הסובייטיות לשעבר אסטוניה, ליטא ולטביה. צעדים אלה נתפסו במוסקבה כחדירה בוטה לתחום סמכותה והשפעתה.

מסיבות היסטוריות ואסטרטגיות כאחד, שאלת הצטרפותן של אוקראינה וגאורגיה עוררה ברוסיה את ההתנגדות העזה ביותר. פוטין הגיב לה [בחידוש טיסות](#) המפציצים הרוסיים, [שיגור ספינות קרב](#) למזרח התיכון, ו**איומים** להפנות את הטילים הגרעיניים לעבר אוקראינה אם תצטרף לנאט"ו.

"פוטין המתין עד שלרוסיה יהיו שרירים כלכליים כדי לעשות שרירים דיפלומטיים", מסביר נבון את ההתנגדות הרוסית הקולנית למהלך. "רוסיה צברה כוח כלכלי מרשים בזכות העלייה במחירי הנפט והגז הטבעי. היא תמיד ראתה את מזרח אירופה כחלק מתחום סמכותה והרגישה מאוימת על ידי המערב, אך נאלצה לבלוע צפרדעים רבות בגלל חולשתה הכלכלית. עכשיו שכללתה התאושה, היא התחילה להקיא את הצפרדעים שבלעה עד עכשיו".

בוש ונשיא אוקראינה, אתמול. לבטל הזיקה לרוסיה (צילום: AP)

ההיבט הצבאי - משני

גאורגיה אמנם נאבקת בסכסוך טריטוריאלי, אבל סביר שלא תוכל להצטרף לנאט"ו כחברה מן המניין עד אשר תצליח לפתור אותו. מנגד, לאוקראינה אין בעיות ביטחוניות משמעותיות שלשמן היא זקוקה את סיועה של הברית הצבאית. מדוע נחושות שתי המדינות להצטרף לנאט"ו? נכון סבור שההיבט הצבאי הוא משני. "שתי המדינות רוצות לנתק את הזיקה לרוסיה ואת התלות בה. לנוכח התחרות או אפילו העוינות בין רוסיה לארה"ב, הן לא רוצות או יכולות לשבת על הגדר. הן צריכות לבחור עמדה, והעמדה שהן בחרו היא העמדה הפרו-מערבית".

איך, אם כן, תיפתר המחלוקת הזאת? "אני חושב שההחלטה של צרפת תהיה מאוד משמעותית. צריך לחכות ולראות מה תהיה עמדתו של סרקוזי. המסרים האחרונים שיצאו מפריז היו לא לגמרי ברורים", הוא מציין. בינתיים, בשבוע שעבר אמרו דיפלומטים במטה נאט"ו לסוכנות הידיעות AP כי סביר להניח שמשותפי הפסגה ינסחו הודעה התומכת בשאיפותיהן של גאורגיה ואוקראינה להצטרף לברית ויציעו להן שיתוף פעולה מוגבר – אך לא יותר מזה.

האם יש סיכוי שבעתיד הקרוב תצטרף גם ישראל לברית? "היו דיונים אקדמיים בנושא, בין היתר במסגרת כנס הרצליה של המרכז הבינתחומי. עמדתה של הברית היא שישראל תוכל להצטרף, אבל קודם היא צריכה לפתור את הסכסוך הישראלי-פלסטיני. מאחר שהסכסוך הזה לא עושה סימנים של פתרון, הסוגיה הזאת נשארת בינתיים בגדר דיון אקדמי ותו לא. בנוסף על כך, אני חושב שזו תהיה טעות לחשוב שצירופנו לנאט"ו יפתור את בעיות הביטחון שלנו. אני גם לא חושב שצירופנו לנאט"ו יעניק לנו כוח הרתעה מפני איראן", הוא מסכם.

[חדשות ב-SMS](#) - עדכונים מחדר החדשות של ynet ישירות לסלולרי שלכם.

[חזרה](#)